

תפ"ח 11623/12/13 - מדינת ישראל נגד מאיר איתן

בית המשפט המחוזי בירושלים

לפני: כבוד השופט יעקב צבן, סגן נשיא

כבוד השופט רפי כרמל

כבוד השופטת רבקה פרידמן-פלדמן

תפ"ח 11623-12-13

המאשימה	מדינת ישראל
	ע"י עו"ד ג'ני אבני
נגד	
הנאשם	מאיר איתן
	ע"י עו"ד אריאל הרמן

הכרעת דין

השופט י. צבן:

1. העבירה המיוחסת לנאשם הינה רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

הנאשם, יליד 1950, היה נשוי לעליזה, ילידת 1953, במשך 34 שנים, ונולדו להם תאומים בשנת 1980. בני הזוג התגוררו בדירה בירושלים, לנו בחדרים נפרדים, ויחסיהם לא היו טובים (בלשון המעטה). מזה שנים סבלה עליזה מבעיות נפשיות קשות, דיכאונות ומחלות. בתאריך 6.8.2013 הגישה עליזה תלונה במשטרה נגד הנאשם בטענה כי הוא מרבה לאיים להרגה. הנאשם עוכב על-ידי המשטרה, נחקר ושוחרר בתנאים במסגרתם הורחק מהבית למשך חמישה ימים, וחזר להתגורר בדירת בני הזוג. היוכחים שבו והתגלעו ועליזה אמרה לנאשם כי תזמין שוב משטרה. הנאשם חשש מאוד כי יעצר בשנית ושוב יורחק מביתו. בתאריך 24.11.2013 בבוקר יצא הנאשם לצעידה ובשעה 10:00 חזר לדירה והתארגן לקראת יציאה לעבודתו במשרדי מס הכנסה. בשלב זה, פרץ ויכוח בין הנאשם לעליזה והיא אמרה לו שבכוונתה להזמין משטרה, הנאשם הבחין שהיא אווזת בטלפון ושמע אותה מדווחת למשטרה כי הנאשם מאיים עליה.

על-פי כתב האישום, ברגע זה גמלה בלב הנאשם החלטה להמית המנוחה והוא ניגש למטבח, הוציא ממגרה סכין

חיתוך בשר עם להב 30 ס"מ, אחז בסכין והחביאה מאחורי גבו, נכנס לחדרה של עליזה והמשיך בויכוח קולני עמה. כאשר עליזה שאלה הנאשם בקולניות מה הוא מחזיק מאחורי גבו הוא הניף הסכין ודקר אותה עשרות דקירות בפלג גופה העליון. עליזה צעקה שלא התקשרה באמת למשטרה אך הנאשם המשיך לדקרה עד שנפלה לרצפה כשהיא שותתת דם. הנאשם יצא לחדר אחר שם דקר עצמו בצווארו מספר דקירות ובחלוף כשעתיים התקשר לבנו והודיעו כי דקר את עליזה וכי אינה עוד בחיים. כאשר הגיעו אנשי מד"א לדירה איים עליהם הנאשם בסכין כי יהרגם ואז הגיעו שוטרים והשתלטו על הנאשם.

עשרות הדקירות הללו הביאו למותה של עליזה (להלן - המנוחה).

2. **בתשובתו**, הודה הנאשם כי כאשר המנוחה הרימה טלפון ואיימה להתקשר למשטרה, נכנס לחדרה עמוקה, הזיע, חש דפיקות לב מואצות, המוח הפסיק לפעול, פנה למטבח ולקח סכין גדולה, החזיקה מאחורי גבו, חזר לחדרה ואז התנהלה בינו לבין המנוחה שיחה של כעשר דקות, הוא ניסה להרגיעה וניסה להירגע בעצמו והצליח להירגע. כמו כן הודה כי כאשר שאלה בצעקה מה הוא מחזיק מאחורי גבו, איבד שליטה, לא ידע מה קורה איתו ובהיותו בחדרה דקר המנוחה במקומות שונים ואף זכר כי בשלב זה צעקה שלא התקשרה למשטרה. הנאשם הודה כי המנוחה נפלה לרצפה, כי דקר עצמו ורק אחרי שעתיים התקשר לבנו ואמר לו כי אמו מתה כתוצאה מהדקירות הללו.

לטענת הנאשם, לא גמלה בלבו החלטה להמית את המנוחה, לא לפני הדקירות ולא בזמן שדקר ולא היה לו רצון במותה, הוא פעל מתוך בהלה וחרדה ולא חשב על תוצאות המעשה.

רקע דיוני ועובדתי

3. הנאשם נחקר במשטרה סמוך לאירוע, סיפר כל קורותיו ועל אירועי החודשים האחרונים, מה שקרה ביום האירוע וקשר עצמו למות המנוחה.

4. בהסכמה הוגשו ראיות רבות, לרבות אמרות הנאשם ת/1-4.

בבית המשפט העיד שוטר סיור; מירב איתן בתו של הנאשם; שמואל איתן בנו של הנאשם; הנאשם עצמו וכן אחותו פני שטרית.

מטעם ההגנה הוגשה חוות דעת של הפסיכולוגית הקלינית ד"ר נעמי כהן.

5. המנוחה סבלה מבעיות נפשיות חמורות, מיעטה לצאת מהבית ואף מחדרה, שתתה בירות, עישנה והרבתה להציק לנאשם, להשפילו ולהקניטו.

הנאשם הוא שפרנס את הבית מעבודתו כארכיבר ברשות המסים במשך עשרות שנים.

6. בהסתמך על הראיות - ובעיקר דברי הנאשם עצמו - טוענת המאשימה כי הוכחו כל יסודות עבירת הרצח בכוונה תחילה: החלטה להמית, הכנה והעדר קנטור.

בהסתמך על הראיות - וגם ובעיקר על דברי הנאשם עצמו - טוענת ההגנה כי **לא** הוכח יסוד הכוונה להמית, ולא הוכח היעדר קנטור. לפיכך ביקשה ההגנה להרשיע הנאשם בעבירת הריגה, ולא בעבירת רצח.

אמרות הנאשם במשטרה ועדותו בבית המשפט

7. אחרי הדקירות דיבר הנאשם בטלפון עם מגן דוד אדום ואמר כי מזה כמה שעות הגופה של המנוחה על הרצפה. כאשר נשאל האם נפלה מהמיטה, השיב **"לא לא, אני רצחתי אותה... לפני חודש... הביאה משטרה, הרחיקו אותי מהבית. הלכתי לישון אצל הבת במוסרה"**. ואז נשאל איך דקר, וענה עם סכין, וכי חתך את הגרון גם של עצמו. בהמשך השיחה חזר והסביר כפי שהסביר בהמשך במשטרה, כי המנוחה הזמינה לו משטרה סתם ולכן דקר אותה (ת/4ב).

8. לאחר שדקר את המנוחה דקר הנאשם את עצמו ולפיכך הועבר לבית החולים שערי צדק, שם נגבתה ממנו אמרה ראשונה בשעות הערב. האמרה גם הוקלטה (ת/1, ת/1ב). הנאשם גולל לפני החוקר הרקע האישי והמשפחתי, ואז סיפר דברים שקרו באותו בוקר, לאחר שחזר מהליכה ממושכת. המנוחה אמרה לו **"אז היא אומרת לי - אני עכשיו מרחיקה אותך מהבית על זה שאמרת שנפרק שותפות. אמרתי לה - מה את רוצה? יש לך הכל את רוצה עוד כסף? אז היא אומרת לי לא, עכשיו אני אגרום לך שתמות, תישן ברחוב"**. ואז התלבש, רצה לצאת מהבית ושמע אותה מתקשרת למשטרה ואומרת להם: **"בואו הוא מאיים עליי... ולא היה ולא נברא. אולי הייתי צריך להתקשר למשטרה ולהגיד להם שהיא מאיימת עליי"** והוסיף הנאשם: **"היא התחילה לצעוק, לצרוח. היא אומרת לי - אני עכשיו יחזק לך את החיים... מעשה שטן, לא יודע מה קרה לי... אין לי לאן ללכת. אין לי בית. אין לי... העבודה הלכה. הכל נחרב בשנייה אחת... אני עכשיו המשטרה בדרך... לא ידעתי מה אני עושה וזה מה... כל העניין של הדקירות ודקרתי וחתכתי את עצמי"** (ת/1ב עמ' 23). ממשיך הנאשם ומסביר: **"איבדתי את העשתונות... ואז נכנסתי עם סכין ורצחתי אותה"** ומסביר כי לקח סכין גדולה ממגירת המטבח ואף לקח עוד סכין

כדי לדקור גם את עצמו. מהמטבח הלך לחדר ושם דקר ואז אומר הנאשם לחוקרו: **"אני פשוט מאוד, אני אומר - אני מודה... רצחתי אותה. זהו... תעשו מה שאתם רוצים"** (ת/1ב עמ' 24-25). הנאשם המשיך והסביר כי מה שהדליק אותו זה החשש שייזרק מהבית בגלל פנייתו למשטרה (שם, עמ' 25 שורה 27). שוב חוזר ואומר כי ביקש ממנה להפסיק להתקשר למשטרה כי זה מסוכן והיא התעקשה ואמרה: **"דווקא אני ארחיק אותך מהבית"** (עמ' 27 שורה 25). אז הלך, הביא הסכינים, החביאם מאחורי הגב ונכנס לחדר. המנוחה ישבה על המיטה ואז, לדבריו: **"אותו רגע לא ידעתי כבר מה קורה איתי. באותו רגע ידעתי שאני... נאסר, נזרק מהבית, העבודה הלכה... הכל הלך נחרב עולמי בשנייה אחת"** (עמ' 29 שורות 13-16). באותו רגע דקר אותה, לדבריו, חמש או שש דקירות (נמצאו 28 דקירות). הנאשם המשיך ותיאר כל מהלכיו באותו בוקר, תיאר בפירוט את מסלול הליכתו הארוך בשכונה וכיצד ראה שהמנוחה נופלת מהמיטה לרצפה ואז יצא מהחדר, ולדבריו: **"התחלתי לנסר את הצוואר שלי"** (עמ' 33 שורה 25). בהמשך אמר כי המנוחה לא ניסתה לברוח אבל כן ניסתה להגן על עצמה **"היא ניסתה לתפוס לי את הסכין, היא ניסתה"** (עמ' 38 שורה 21). אבל הוא המשיך לדקור אותה בלא אומר **"לא אמרתי כלום. אותו רגע הייתי בטירוף. אני ידעתי שהמשטרה... היא התסיסה אותי. ידעתי שהמשטרה אוטוטו עומדת להגיע, ואני במעצר, הלכה העבודה ואין לי איפה לישון"** (עמ' 38 שורות 26-28). בהמשך הביע מחשבותיו האובדניות ונשאל מדוע לא הזמין מד"א לאחר שהמנוחה נפלה על הרצפה והשיב כי חשב לגמור את עצמו. אז נשאל אם התכוון להרוג אותה וענה: **"לא, באתי לצאת מהבית"** ונשאל שוב על הדקירות עצמן והשיב: **"אותו רגע כן, כן, אותו רגע כן"** (עמ' 55 שורה 24). נשאל אם היה אכפת לו שהיא מתה השיב: **"אני לא התכוונתי לשום דבר"** ושוב הסביר כי לא קרא למד"א כי התכוון לחסל גם את עצמו. מיד נשאל: **"ש. כי רצית שבעצם אתה... אתה רצית להתאבד... ת: כן נכון. ש: ושהיא תמות? ת: כן כן אחרי שאני ראיתי שזה לא הולך... היו לי מחשבות... לרוץ עם הסכין למטה ולדקור אנשים גם... הייתי בהזיות כאלה שאני לא יודע מה אני רוצה מעצמי"** (עמ' 55 שורות 30-37). הנאשם המשיך להישאל והשיב כי לאחר שהמנוחה אמרה לו שהמשטרה בדרך הלך והביא סכין, **"מאותו רגע הכל התגלגל בלא לחשוב"** (ת/1ב, עמ' 61-62), וכי המנוחה **"הביאה את זה על עצמה"** (שם, עמ' 68 שורה 2), כי התקשרה למשטרה. באמרתו השנייה (ת/2 מיום 28.11.13), חזר הנאשם ותאר את מסכת חייו והסבל הרב במחיצת המנוחה. כאשר הגיע לשלב הקריטי באירוע, אמר כי כאשר הביא סכין והחזיקו מאחורי גבו, לא החליט להרגה שכן **"עובדה שדיברתי איתה עשר דקות כשהסכין מאחורי הגב (ת/2ב, עמ' 28 שורה 33), ואז כשהיא ראתה והבינה שהוא מחזיק משהו "זה השלב שהתחלתי... איבדתי את השפיות והתחלתי לדקור"** (עמ' 29 שורה 1). אחר כך הנאשם שב ומסביר כי כיוון שגרם לרציחתה של המנוחה כבר אין טעם לחייו, וניסה להתאבד (עמ' 30 למטה). אחר כך למעשה סיכם **"יכול להיות שהחרדות שיש... הכל החרדות... במשך ימים לפני הרצח, לא נתנו לי מנוח. וזה יכול להיות שהיה הטריגר ... במקרה והיא מ... מספיק שהיא מרימה טלפון למשטרה עוד פעם, כי... הייתי צריך לעשות צעדים מונעים, לא פעלתי בהתאם, אז הבאתי על עצמי את הצרה הזו ברגע שהיא... שראיתי אותה מרימה טלפון אז**

החרדות כל אלה התפרצו החוצה ביחד. כל השד יצא במכה אחת (עמ' 31 שורות 18-24). הנאשם הוסיף ואמר כי אחרי הדקירות הראשונות אמרה לו המנוחה שכלל לא התקשרה למשטרה, קרי הדו שיח ביניהם נמשך, ואף הוסיף **"אם הייתי עוצר לא היה קורה כלום, לא היה קורה כלום, אבל עצם העובדה שכבר הייתי באקט הזה של הדקירות, כבר ידעתי שעשיתי מעשה חמור... בוא נגיד, כבר אמרתי, כבר חאלאס, אני כבר... איך אומרים, שרוף לגמרי..."** (עמ' 33 שורות 2-7). אחר כך שוב חזר ואמר, כי תוך כדי הדקירות המנוחה התוודתה שבכלל לא התקשרה למשטרה, וזו הייתה שיחת סרק, והוא האמין לה, אך זה היה כבר לאחר דקירות רבות, והבין שהוא עצמו כבר גמור (עמ' 35). ושוב חוזר הנאשם ומסביר את מעשיו: **"למה היא גרמה לי? אני לא הייתי עושה דבר כזה אבל היא לא נתנה לי מנוחה. לא נתנה לי... לא נתנה לי שקט נפשי בכלל. כל יום, כל יום לשמוע (מילה לא ברורה) כאלה זה... מוציא אותי מדעתי. אני לא יכול לבוא לבית רגוע. אני בא לבית, אני במתח, אני לא רגוע. למה כל רגע אומרת לי - אני אזמין לך משטרה, אזמין לך. על מה?"** (עמ' 39 שורות 18-24).

9. המוצג ת/3 הינו דו"ח הובלה והצבעה שנערך בדירה ביחד עם הנאשם, בו תיאר את מה שהתרחש בבוקר האירוע, היכן המנוחה ישבה, היכן הוא עמד, הליכתו לכיוון המטבח להביא סכין, כיצד בחר **"סכין הכי קטלני"** (שם, עמ' 9 שורה 11), הכי גדול שחזתים בו בשר. לדבריו, גם כאשר החזיק בסכין לא רצה לעשות כלום, אבל כיוון שהמנוחה צלצלה למשטרה **"זה הדליק אותי עוד יותר"** (ת/3 עמ' 7 שורה 32). בהמשך השחזור אמר כי לאחר השיחה בחדר והדיבור על המשטרה היה בטירוף חושים, תאר כיצד המנוחה ניסתה לתפוס בידיה את ידיו האוחזות בסכין, ואז **"נטרלתי אותה... דחפתי אותה, משכתי אותה והמשכתי, תראה אין לה כוח כמוני... אז ניצלתי את הכוח... לא חשבתי הרבה מה אני עושה, פשוט מאוד טירוף, טירוף, לא יודע איך להסביר את זה, פשוט מאוד היא כל הזמן אומרת למשטרה, נרחיק אותך וזה, וזה אוכל אותי"** (עמ' 15 שורות 18-26).

10. **בעדותו בבית המשפט** סיפר הנאשם על רקע חייו, קשייו, נישואיו, בדידותו, מחלותיה של המנוחה והנטל הכבד שהטילה עליו, לא חדלה מלפגוע בו, להעליבו ולהקניטו לאורך ימים ושנים. הנאשם העיד, כי הרחקתו מהבית באוגוסט 2013 לחמישה ימים, היתה עבורו אירוע טראומטי, עד כדי כך שחשש שלא יוכל לעמוד פעם נוספת בהרחקה כזאת, ולכן כל איום של המנוחה כי תפנה למשטרה גרם לו חרדות עמוקות (עמ' 67-70). בבוקר האירוע עשה הליכה ארוכה בשכונה. בשו בו לדירה החלה המנוחה לקללו והרימה טלפון, דבר שהכניסו לחרדה עמוקה, ואז מרוב טירוף, הלך למטבח ולקח סכין, בא לחדר שלה ולדבריו ללא כוונה לפגוע בה. כאשר נשאל מדוע לקח את הסכין השיב ככה: **"לקחתי את הסכין כי הרגשתי צורך מן הגנה עצמית אל משהו שזה ישחרר אותי, ירגיע אותי כזה, מן משהו שיועיל. אותו רגע אתה פועל בלי, ואז באתי אליה לחדר והסכין הייתה מאחורי הגב, באותו רגע חזרתי בי ואז**

ניהלתי איתה שיחה בסביבות איזה 10 דקות, ואז היא התחילה לאיים עליי, 'מה יש לך ביד מאחורי'. זה הרגע הזה, הרגע הזה של 'מה יש לך ביד' ובקללות וצעקות ו'אתה תגיד לי עכשיו את זה', אם לא הייתה מדברת, אם הייתי יודע איך לחזור בחזרה, לא הייתי, אותו רגע נכנסתי יותר לחרדה, עוד יותר, והיא הייתה מעוניינת בכל המצבים האלה, היא מעוניינת הייתה. אותו רגע אני לא יודע מה, לא יודע, העיניים שלי, שחור ראיתי בעיניים. תראה, אפילו הדקירות שדקרתי אותה, הם אומרים היו שטחיות הרוב, זאת אומרת גם לא הייתה לי כוונה במכוון להרוג אותה, כי לפעמים אם בנאדם במכוון, בעוצמה, בדקירה אחת הורג בנאדם... ניהלתי איתה שיחה ולא יודע, כנראה הדקירה האחרונה הייתה קטלנית, אני לא יודע, לא שלטתי בעצמי. ואז הלכתי, לקחתי עוד סכין, התחלתי לחתוך את עצמי" (עמ' 72 שורות 13-4). הנאשם נשאל שוב ושוב מדוע לקח סכין ואיזה שימוש רצה לעשות בו, והסביר כי אם היה רוצה לעשות בו שימוש היה נכנס ישר ודוקר ולא עומד עשר דקות ומחזיק את הסכין מאחורי הגב. ותוך כדי כך לדבריו אף התחרט, אך לא ידע איך לחזור אחורה. ואף הוסיף, "זה שאני נכנסתי לחדר וישר שמתי את הסכין מאחורי, זאת אומרת כבר עמדתי ודיברתי איתה רגוע" (עמ' 73 שורה 15-16). הנאשם חזר ואמר, כי על אף שהיה רגוע, השאלה ששאלה המנוחה "מה יש לך מאחורי הגב" גרמה לו לאבד את העשתונות, כי הבין שתתלונן במשטרה וכל עולמו ייחרב ויורחק מהבית ויורחק מהעבודה, ואמר שהתחיל את הדקירות ואלה "לא היו מכוונות להרוג" (עמ' 75 שורה 3), ואף אמר כי הדקירות היו בצורה עדינה, והיה דו שיח תוך כדי הדקירות, "הייתה שיחה נעימה דווקא. ש: בזמן שאתה חותך אותה? ת: גם בזמן זה, בזמן שדקרתי אותה אמרה לי תשמע, אני רק הרמתי טלפון סתם, זה לא היה מכוון, אבל כנראה כמו שזה בשבילי לא ידעתי איך לצאת מכל הפלונטר הזה, כי כבר ידעתי שדקרתי אותה, כבר אני איעצר, כבר המשטרה תגיע והעבודה. לפעמים בנאדם, השפיות באותו רגע מאבד הכל... המוח לא פעל" (עמ' 75 שורות 13-7).

בהמשך עדותו נשאל שוב ושוב על כוונתו ואמר "אני לא רציתי מלכתחילה להרוג אותה ולא הייתה לי שום כוונה לרצוח אותה, פשוט מאוד זה טירוף של אותו רגע שנכנסתי עם הסכין וגם על השיחה שניהלתי איתה מאחורי הגב, ולא ידעתי איך לצאת. שחשבתי באותו רגע שהיא כבר הזמינה משטרה בדרך, וגם היא תגיד להם על הסכין. זה אותו רגע איבוד שליטה" (עמ' 91 שורות 11-14).

11. **מירב איתן**, בתם של הנאשם והמנוחה, העידה על המשפחה בה גדלה, משפחה מבודדת שהדבר הדומיננטי בה הוא מחלת הנפש של האם שהתאשפזה מדי פעם, הייתה מדוכאת ומררה את חיי בני הבית, בעיקר את חיי בעלה. לאישה זו היו מעט רגעי חסד, והיא עצמה הייתה חולה עם רצון עז למות, עשתה ניסיונות אובדניים, עישנה סיגריות רבות, שתתה אלכוהול. הקשר בין ההורים היה קשר מכני-טכני. הנאשם טיפל באשתו בהיבט הכלכלי, לא זנח אותה למרות התנהגותה והתנהלותה, לקח אותה לאשפוזים, לא עזב את הבית למרות שהיה לו קשה מאוד, התפתחה

דינמיקה תלוית בין שניהם, אף שאמה הייתה **"אשה בלתי נסבלת"** (עמ' 20). עוד עמדה על ההשפלות שהמנוחה השפילה את הנאשם ואמרה כי המעצר באוגוסט והחקירה יצרה אצלו מסע של השפלה וחרדה. ולדברי מירב, כאשר סופר לה בטלפון מה שאירע באותו בוקר **"ואני ידעתי, אני ידעתי שהיא הצליחה להתאבד, זו האמונה שלי, שהיא הצליחה להתאבד באמצעותו. אני ידעתי את זה, היא ניסתה כל כך הרבה שנים וזה מה שהיה באותו רגע, אני הייתי בדרך וזה מה שידעתי, שהיא הצליחה"** (עמ' 22, שורות 3-5). מירב חזרה והסבירה כי אמה הבינה שמאז התלונה יחסי הכוחות השתנו ויש לה כוח כלפי הנאשם, איום בתלונות למשטרה (עמ' 22).

נאמר מיד, עדותה של מירב מצמררת, נוגעת ללב, קשה, אמיתית, כואבת, עד שלא ניתן להישאר אדיש לדברים שאמרה. דבריה לא באו מתוך אהדה לאביה או רצון להיטיב עמו, אלא מתוך ראייה נכונה של המציאות שהייתה מוכרת לה, תיאור ריאלי של חיים בבית בו מצוקה, קושי רגשי, ניתוק, דיסהרמוניה קיצוני, חיים של אב המסוגר בתוך עצמו, מבודד, עם אישה דכאונית, חולת נפש ואומללה.

12. הבן, שמואל איתן שחי בבית, תאר אף הוא חיים בסיר לחץ בלתי אפשרי, כאשר הדבר הדומיננטי בבית הוא התנהגות האם היושבת בחדרה, מעשנת, שותה ומתבטאת באופן קשה, בוטה.

טענות המאשימה

13. לטענת המאשימה הוכחו שלושת יסודות עבירת הרצח - ההחלטה להמית, ההכנה והיעדר קנטור. באשר להכנה, הנאשם נטל סכין, החזיקו מאחורי גבו במשך עשר דקות, ועמד לשוחח עם המנוחה. יסוד ההחלטה להמית טמון בצפיית האפשרות להשגת התוצאה הקטלנית וברצון שהתוצאה תמומש, כי אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו. כאשר בוחנים את פעולות הנאשם רואים כי החלטתו להמית התגבשה מראש, אבל אפשר גם שההחלטה להמית תתגבש כהרף עין. המבחן הוא האם בפרק הזמן הזה חזה הממית את תוצאות מעשיו וחפץ בהגשמת כוונתו. הצעד הראשון שעשה עקב חששו משיחת הטלפון למשטרה היה להביא סכין מהמטבח. הבאת הסכין הרגיעה את הנאשם והוא אף התחרט. בכל זאת, לא החזיר את הסכין למקום, המשיך לאחוז בה, וכאשר נשאל מה יש לו מאחורי גבו, החל לדקור אותה. מכאן, שההחלטה להמית הייתה מלכתחילה, ואף שהיו לנאשם, כלשון התובעת, **"תחנות בהן יכל לעצור והימנע מלדקור, הוא המשיך לממש את כוונת הקטילה שהתגבשה בו עת פנה ליטול את הסכין"**. לטענת התביעה, ניסיונה של המנוחה להתקשר למשטרה והשאלה מה הנאשם מחזיק מאחורי גבו, אינה עולה כדי קנטור אובייקטיבי או סובייקטיבי. בעיקר הדגישה, כי גם כשהנאשם הבין מדברי המנוחה שלא התקשרה למשטרה, הוא כבר אמר לעצמו **"התחלתי, לכן אסיים"**.

טענות הסנגור

14. הסנגור טען, כי שני יסודות מיסודות עבירת הרצח לא התקיימו. לא התקיים יסוד הכוונה להמית ויסוד היעדר קנטור.

באשר לסוגית הכוונה תחילה: הסנגור סקר בהרחבה את מסכת היחסים הקשה והמתעללת של המנוחה בנאשם, שהשתכללה בתלונת שווא בחודש אוגוסט 2013, שגרמה לנאשם חרדה מפני כל פניה למשטרה, חרדה שהלכה והתעצמה והגיעה לשיאה ביום המקרה. לדבריו, כאשר אדם נמצא בחרדות ואיומים כאלה, העלבות והשפלות, ויש למנוחה כוח להרים טלפון למשטרה ובהבל פה לפגוע בפרנסה ולהביא לקריסת עולמו, אפשר להבין את הנאשם הנוטל סכין כדי לחוש ביטחון, ממש כפי שאמר בעדותו. מבחינתו, החזקת הסכין מאזנת את הכוחות לקראת עימות עם המנוחה. ההמתה לא הייתה מתוכננת, שכן הנאשם שוחח עם המנוחה עשר דקות לפני שדקר והדבר מלמד כי באותו שלב לא התגבשה כוונת קטילה, וכי הפגיעה במנוחה הייתה ספונטנית, התרחשה בין היתר בעקבות משהו שאירע במהלך השיחה, שאלתה מה הנאשם מחזיק והבנתו כי היא התקשרה למשטרה. ברגע זה, כך הסנגור, בא הקנטור החמור, אותו קנטור שהצטבר מאז אוגוסט 2013, האיום בטלפון למשטרה, ופגע פגיעה ישירה. הנאשם איבד את העשתונות, תקף אותו להט, זעם ועיוורון חושים, ודקר עשרות פעמים (למרות שבמשטרה אמר שדקר רק 5-6 פעמים). ולכן אליבא דסנגור, הדקירות היו לא כדי להמית אלא תוך איבוד עשתונות. ניתן לתמצת את עמדת ההגנה בדברים אלה שאמר הסנגור: **"הוא לא החליט להרוג אותה. הוא רק אומר שוב ושוב שכשהיא ראתה את הסכין ביד הוא הבין שהיא תוכל לטעון במשטרה שהוא איים עליה עם הסכין, שזה יהיה הסוף, הוא לא יוכל להכחיש. הוא לא שקרן. הוא לא מתוחכם. הוא אדם פשוט... הבין שחיו נגמרו, הוא יורחק מביתו... באקט של טירוף, בלי מחשבה, התפרץ בדקירות עם הסכין שבידו. הוא לא מתאר 'רציתי שתמות'. הוא לא חשב על ההשלכה"** (עמ' 135 שורות 24-27).

באשר לסוגיית הקנטור טען הסנגור, כי הקנטור הסובייקטיבי הוכח בשניים: החרדה של הנאשם מפני תלונה למשטרה והבנתו כי באותו רגע התלונה במשטרה, דבר שגרם לאיבוד עשתונות. באשר לקנטור האובייקטיבי, מדובר בקנטור מצטבר - אדם סביר שהיה סובל במשך שנים ובעיקר בחודשים האחרונים מאיומים על תלונה במשטרה, אדם שפיתח פחדים, חרדות, מצב של התגרות תמידית מצד אישה לא שפויה, דכאונית, מקללת ושותה בירות - לדידו של הסנגור, מצב מתמשך זה יצר קנטור אובייקטיבי, יחד עם ההתקשרות למשטרה ושאלתה על הסכין.

החוק והפסיקה

15. סעיף 300(א) לחוק העונשין מורה כדלקמן:

"(א) העושה אחת מאלה יאשם ברצח ודינו מאסר עולם ועונש זה בלבד:

(1)..."

(2) גורם בכוונה תחילה למותו של אדם."

סעיף 301 לחוק עניינו בביטוי "כוונה תחילה" והוא מורה כדלקמן:

"(א) לעניין סעיף 300, יראו ממית אדם כמי שהמית בכוונה תחילה אם החליט להמיתו והמיתו בדם קר, בלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, בנסיבות שבהן יכול לחשוב או להבין את תוצאות מעשה, ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו ימית אותו.

(ב) לעניין ההחלטה וההכנה להמית, אין נפקא מינה אם החליט להמית את האדם או את מישו, מסוים או בלתי מסוים, מבני משפחתו או מבני גזעו.

(ג) כדי להוכיח כוונה תחילה אין צורך להראות שהנאשם היה שרוי בהלך נפש מסוים במשך זמן פלוני או תוך תקופה פלונית שלפני ביצוע העבירה, או שהמכשיר שבו בוצעה הוכן בזמן פלוני שלפני המעשה."

16. יסודות עבירת הרצח בכוונה תחילה הם שלושה: גיבוש החלטה להמית; פעולת הכנה למעשה המתה; היעדר הקנטור.

יסוד ההכנה הנו יסוד פיזי, הנבחן על פי הנסיבות של כל מקרה. אין צורך כי מעשה הכנה ימשך זמן רב או פרק זמן מוגדר, והוא יכול להתהוות לפעמים על אתר בהתגבש החלטה להמית. בפסיקה נקבע, כי אפשר שיסוד ההחלטה להמית ויסוד ההכנה משתלבים זה בזה ומתגבשים סמוך מאוד למעשה גרם המוות (ראה: ע"פ 299/81 טרואשווילי נ' מ"י, פ"ד לו(1) 141, 147. ראה בעניין זה גם ע"פ 759/97 אלי אבייב נ' מ"י, פ"ד נה(3) 459, וכן ע"פ 6167/99 בן שלוש נ' מ"י, פ"ד נז(6) 577).

יסוד ההחלטה להמית נקבע על פי צפונות לבו ופיו של עושה המעשה, כאשר אלו מוכחים בראיות ועל פי מכלול הנסיבות. וכאמור, לעיתים קרובות ההחלטה להמית משולבת ביחד עם פעולת ההכנה. ההחלטה להמית הינה יסוד נפשי

פנימי שמשמעותו כי המבצע חוזה מראש אפשרות התרחשות תוצאה קטלנית ויש לו רצון שהיא תתגשם (ראה ע"פ 686/80 סימן טוב נ' מ"י, פ"ד לו(2) 253, 261).

קנטור: על התביעה להוכיח היעדר קנטור, על פי מבחן סובייקטיבי ומבחן אובייקטיבי מצטברים: **"המבחן הסובייקטיבי נועד לבחון אם ההתנהגות המקנטרת של הקורבן השפיעה בפועל על הנאשם במידה כזו, שלא יכול היה להבין עוד את תוצאות מעשהו. המבחן האובייקטיבי בא לבחון, אם אותה התנהגות, המתוארת כקנטור הנאשם, עשויה להוציא מכליו ולשלול את הביקורת העצמית ושיקול הדעת של אדם סביר, עד שהיא תמריץ אותו לנהוג באלימות קוטלת כלפי קורבנו"** (ע"פ טטראשווילי הנ"ל, בעמ' 150).

הקנטור מהווה למעשה התנהגות פרובוקטיבית מצד הקורבן, השוללת את כל שליטתו העצמית של הנאשם וגוררת תגובה מיידית וספונטנית בטרם היה סיפק בידו להתאושש ולהעריך את תוצאות מעשיו. מעשה המתה צריך להתבצע מיד לאחר מעשה הקנטור, בעידנא דריתחא, לפני שהיה לנאשם זמן להתקרה. נדרש יחס סביר בין ההתגרות למעשה ההמתה, ונפסק שהתגרות מילולית אינה עומדת ביחס סביר לדקירה בחזה ישירות ללב, אלא רק התגרות היוצרת סיכון מוחשי לחייו של הנאשם. הפסיקה הכירה גם בהתגרות מצטברת, ובלבד שהיה מעשה קנטור חדש סמוך לביצוע מעשה ההמתה, אחרת יעלה הדבר לכדי מעשה נקם.

להלן מספר מובאות וקטעים רלוונטיים מתוך ספרו של קדמי **על הדין בפלילים** מהדורת תשס"ו-2006: מילים אינן בגדר קנטור אך ייתכנו מצבים שדיבור מאוד מעליב ופוגע יהווה קנטור (ע"פ 553/77, תומא, פ"ד לב(3) 150). **"הלכה היא, כי גידופים, דברי זלזול והשפלה, כינויים מעליבים וחילופי דברים מקניטים ומרגיזים שאינם מלווים במעשים פיזיים... כלל אין בהם להוות קנטור"** (ע"פ 1191/02, פלונית. עוד ראה ע"פ 728/8/4, חרמון, פ"ד מא(3) 632; ע"פ 402/87, גנדי, פ"ד מב(3) 383;; ע"פ 4574/00, רזילוב) (קדמי, 1151), וכן: **"ההתגרות הייתה מילולית בלבד ואף שכללה גידופים... יתכן כי המנוחה איימה... כי תתלונן נגדו במשטרה... לא רק שבאמירה זו אין התגרות אלא יש בה עשיית שימוש בזכות... וחברה מתוקנת אינה יכולה להכיר בתגובה כזו"** (קדמי, 1151).

"...אמר המנוח למערער "כלב בן כלב' קילל אותו והשליך לעברו נעל, פעולה פוגעת ומעליבה בין שני בני העדה המוסלמית... בית משפט זה מיאן לראות בעובדות האמורות משום קנטור" (ע"פ 553/77 לעיל).

"האדם הישראלי הרגיל לא היה מאבד את שליטתו העצמית עד כדי שימוש באלימות חמורה ... רק מפני החשד, שקרבנו עומד לקרוא למשטרה" (ע"פ 29/79, סלמאן, פ"ד לד(2) 129) (קדמי, 1155).

וכן, "יחסים בין בני זוג: סירוב לקיים יחסי מין, סירוב להכין אוכל, קללות וגידופים, סירוב לחזור מבית ההורים, סירוב להתפייס, פרידה מקניטה מצידה של חברה- בעיקרון, אין באלה כדי להוות 'התגרות מיידית' כאמור".

"בע"פ 75/71 (לא פורסם) נדחף הנאשם על ידי אשתו שאמרה לו שהוא לא גבר בשבילה, היא לא מכירה אותו ותוציא אותו כמו כלב מהבית וכן ירקה לו בפנים וקרעה לו את הפיז'מה, בית משפט זה קבע שלא היה קנטור ומה גם שעמדתה של האשה כלפי הנאשם היה ידועה לו מזה זמן רב" (ע"פ 553/77 לעיל) (קדמי, 1155-1157).

לסיכום, הפסיקה לא הכירה באלימות מילולית, אלימות נפשית ובפרט איום בפניה למשטרה כמעשה קנטור, אלא אם כן מדובר בדיבור נפסד ופוגע עד מאוד. כן לא הוכרו כקנטור עימותים הקשורים למערכת יחסים בין בני זוג, אלא רק 'תפיסה בכף' של בן הזוג הבוגד או התוודות מפתיעה על בגידה.

מסקנות

17. המחלוקות העובדתיות בין הצדדים מצומצמות ביותר. הראיות המרכזיות באות מפיו של הנאשם עצמו. דבריו במשטרה וכן בבית המשפט נאמרו בגילוי לב, בפתיחות, כשהוא אינו מהסס לחשוף את הרקע האישי והמשפחתי, מחשבותיו, התנהגותו והתנהלותו ביום האירוע.

18. אין חולק כי בחודש אוגוסט 2013 נחקר הנאשם במשטרה והורחק מהבית למשך חמישה ימים. הרחקה זו הייתה טראומטית והפכה כלי ניגוח בידי המנוחה. עם זאת, החיים בבית נמשכו כמקודם, חיים של נתק בין בני הזוג, חיים מכניים, כאשר המנוחה בחדרה מעשנת ושותה הנאשם ממשיך לתת לה טיפול בסיסי, יוצא לעבודתו וחוזר, חיים של ניכור המלווים בהתגרריות, עלבונות ולעיתים גם השפלות. אין גם חולק כי הנאשם חשש מכל התערבות משטרתית והאמין כי אם תבוא כזו, הוא עלול להיעצר ואף להיות מושעה או מפוטר מעבודתו.

19. ביום האירוע יצא הנאשם להליכת בוקר, חזר הביתה בסביבות השעה 10:00, התכוון להחליף בגדים ולצאת לעבודה. החל דין ודברים בינו לבין המנוחה. בדין ודברים לא היה דבר יוצא דופן, אף כי ברור שהייתה הרמת קול וצעקות. תוך כדי דו שיח זה ראה הנאשם כי המנוחה מרימה טלפון ושמע אותה והבין כי היא מתקשרת למשטרה. פעולה זאת, מצב זה, החרידו, והוא הלך למטבח והצטייד בסכין קצבים גדולה, חזר לחדר בו שהתה המנוחה והחזיק בסכין מאחורי גבו. הנאשם עצמו אמר כי עשה כן לשם תחושה של הגנה עצמית, כאילו מחזיק משהו שישמור עליו או יפתור את בעיותיו. גם לדידו, מדובר בהגנה עצמית מפני דיבור, מפני תלונה למשטרה, ולא מפני מעשה פיזי. הנאשם

הצטייד בכלי קטלני כדי ליצור לעצמו תחושה שתשחרר אותו ותרגיע אותו.

נטילת הסכין תוך כדי הוויכוח הקולני מוכיחה את יסוד ההכנה, ואין מחלוקת בין הצדדים על כך.

20. האם התגבשה בלב הנאשם **החלטה להמית**? במקרה שלפנינו, חשף הנאשם את צפונות לבו ומחשבותיו, ואלה מהווים ראיה עיקרית המצטרפת לנסיבות. לדבריו, נטילת הסכין לא נועדה לשימוש לשם דקירה, שכן באותו שלב לא חשב להמית את המנוחה, ועשר הדקות בהן המשיך לדבר איתה ולהתווכח איתה בלא לעשות שימוש בסכין המוסתר מאחורי גבו, מלמדים זאת. אלא, שהדברים אינם מתיישבים עם דברים שאמר ועם הנסיבות. הנאשם הלך להביא סכין כי ראה שהמנוחה נוטלת שפופרת טלפון ומתקשרת למשטרה. הוא רצה למנוע זאת. במקום לנתק את הטלפון או לנתק מגע, הוא הלך והצטייד בסכין. הסכין לא נועד להגנה אלא לשימוש, שהרי הוא בא עם הסכין, הסתירו מאחורי גבו וחזר לחדרה, שם עמד והמתין. כאשר נוכח כי המנוחה רוצה לדעת מה יש מאחורי גבו והיא ממשיכה בסורה ומתקשרת למשטרה, הוא החליט למנוע התקשרות זו בדרך של דקירתה. החשש מפנייה למשטרה היה חשש גדול, והצורך למנוע זאת גיבש בליבו מחשבה להמית. יתר על כן, הנאשם העיד כי לאחר נטילת הסכין עמד ליד המנוחה במשך כעשר דקות ונרגע, ורק צעקותיה או דרישתה כי יחשוף מה יש מאחורי גבו וכי היא מתקשרת למשטרה, גרמו לו להתפרצות האלימה. אם אכן הנאשם נרגע וכוונתו להמית לא הייתה קיימת או חדלה, היה עליו להניח את הסכין. אולם, הוא לא עשה כן, וכאשר הבין שהיא מדברת לכאורה עם המשטרה, וגם אם מדובר בהחלטה ספונטנית, התגבשה בלבו החלטה המתה. הנאשם אמר כי דקר את המנוחה שוב ושוב והמשיך על אף שתוך כדי דקירות אמרה לו שלא התקשרה כלל למשטרה. מי שנוטל סכין בידו, עומד במשך עשר דקות ומקיים דו שיח כועס ועצבני, עושה כן כאשר בליבו התגבשה או מתגבשת כוונה תחילה. אם הנאשם היה מסיר את הסכין מידו, ניתן היה לדבר על הפרדה בין שלב ההכנה לשלב ההחלטה. אולם, מרגע שהמנוחה איימה והסכין הגיעה לידיה ולא יצאה ממנו עד מות המנוחה, אין להפריד בין שני השלבים והם אחוזים זה בזה ומשתלבים זה בזה. הנאשם אמר כי הפנייה של המנוחה למשטרה גרמה לו לאיבוד עשתונות ולכן דקר והמשיך לדקור. אולם, הדבר איננו מדויק. הנאשם היה ער למעשיו, הוא תאר את ניסיונות המנוחה להתמודד עמו, להחזיק את ידו ולמנוע הדקירות. הוא אמר בעצמו כי על אף שהתחיל לדקור היא המשיכה לדבר איתו ואמרה לו במפורש שלא התקשרה למשטרה, ועל כן אין מדובר באיבוד עשתונות עד אובדן חושים אלא ברצון "לפתור" את החשש מפני הגעת המשטרה ומעצר.

קנטור: אין מחלוקת כי אכן הנאשם חרד מאוד מפני תלונה למשטרה וראה בה דבר בלתי נסבל וחשש שלא יעמוד לחקירה נוספת ואף חשש מפיטורין מעבודתו. נוכח מצבו הנפשי של הנאשם, הסבל הרב שעבר עליו במשך השנים וחששו האמיתי מפני תלונה, אפשר לומר כי ההתקשרות (המדומה) למשטרה מהווה קנטור סובייקטיבי.

על סמך אותם דברים ניתן לקבוע בבירור כי לא התקיים קנטור אובייקטיבי. המבחן האובייקטיבי הנו האם אדם מן היישוב, גם במצבו של הנאשם, עלול לאבד שליטה. המימד האובייקטיבי הנו כי נדרש יחס סביר בין ההתגרות והפחד לבין מעשה ההמתה. מדובר בהתגרות מילולית או אף באלימות מילולית, בפחד מפני תלונה במשטרה. לא היה פה איום פיזי, לא הייתה פה התקפה, לא היה פה מצב קיצוני שהנאשם לא עמד בפניו בשל התקופה האחרונה, שהרי ההשפלות, הקללות, הצעקות, הזלזול וההקנטות היו חלק בלתי נפרד מחייו. התנפלות עם סכין גדולה ודקירות נגד התגרות כזו לרבות התקשרות למשטרה, אינה סבירה ומרחיקת לכת. במצב זה יש מקום גם לקביעה נורמטיבית לפיה אין לקבל הקנטה או קנטור מילולי ואיום מילולי, גם בוטה ומרחיק לכת, כקנטור אובייקטיבי המכשיר תקיפה עם סכין גדולה ודקירות רבות.

המסקנה הינה, כי הוכחו שלושת היסודות של העבירה המיוחסת לנאשם, ויש להרשיעו בעבירה על סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

השופט ר' כרמל:

אני מסכים.

השופט ר' פרידמן-פלדמן:

אני מסכימה.

התוצאה הינה, כי הוכחו שלושת היסודות של העבירה המיוחסת לנאשם, ויש להרשיעו בעבירה על סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

ניתנה היום, ח' באייר התשע"ה, 27 באפריל 2015, במעמד הצדדים.